

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Társaságjáték szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT-06/09/1.

A bíróság által feltett kérdések:

A bíróság felkéri a Szakértő Testületet, hogy a tárgyban jelzett peres eljárásban a következő kérdésekre nézve készítsen szakértői véleményt:

1. A periratokhoz csatolt, „Éld az életed!” című társasjáték egésze, vagy azon belül a megalkotott játékszabály, amely a társasjáték lényegét adja, szerzői jogi oltalom alá eső alkotásnak tekinthető-e, vagy sem.
2. Amennyiben szerzői jogi védelem alá eső alkotásról lehet beszélni, állapítsa meg a szakértő, hogy a per jelenlegi alperese részéről, a felperesek által sem vitatott együttműködés során kifejtett tevékenység, vagy a megrendelő elvárásai, utasításai, stb., az alkotó folyamat részének tekinthető-e, s ilyen formán a játékszabály megalkotói között szerzőtársaként értékelhető-e a tevékenysége.
3. Amennyiben J. K. maga is alkotó módon járult hozzá a társasjáték létrejöttéhez, akkor szíveskedjenek J. K. szerzői részarányát is véleményezni.

Az eljáró tanács válasza

Ad 1.

1.1. Peres felek jogelődjei 2004. december 1-én megbízási szerződést kötöttek, amelyben alperesi jogelőd azzal bízta meg a felperesi jogelőd gazdasági társaságot, hogy az alperesi jogelőd kiadó által 2005-ben megjelentetni kívánt fogyasztási társasjáték előállításával kapcsolatos koordinálási feladatokat – amely a grafikai és nyomdai munkálatok megszervezéséből és lebonyolításából, valamint a játékszabály elkészítéséből állt – lássa el. A szerződés 2. pontjában a Megbízott feladatai között szerepel többek között a következő rendelkezés: *„az egyedi játékszabály egyeztetett határidőre való elkészítése, nem lehet azonos más játékok játékszabályával!”*. A szerződő felek megállapodása szerint a megbízási díjat két részre bontották, amelyből nettó 300.000,- Ft a játékszabály határidőre való megfelelő szintű elkészítéséért, és nettó 400.000,- Ft a koordinálási feladatok ellátásáért járt felperesi jogelődnek.

1.2. A feltett kérdésnek, vagyis annak megválaszolásához, hogy a „társasjáték egésze, vagy azon belül a megalkotott játékszabály..., szerzői jogi oltalom alá eső alkotásnak tekinthető-e” először is a játékszabály szerzői jogi védelemképességével kell foglalkozni.

A játékszabályok tekintetében az eljáró tanács azt vizsgálta, hogy vajon megfelel-e az 1999.évi LXXVI. törvény (Szt.) 1. § (1) bekezdésében deklarált általános elvnek, miszerint az védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat, mégpedig a (3) bekezdés szerint azokat az alkotásokat, amelyek a szerző szellemei tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jelleggel bír, figyelembe véve azt, hogy a védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől. A szerzői jog az említett körbe tartozó alkotások kifejezési módját, a gondolat kifejtés belső és külső megnyilatkozását

védi (pontosabban ezekre nézve ad bizonyos kizárólagos jogokat). Ez a védelem azonban nem terjed ki a benne foglalt tartalomra, cselekményre, alapelve, gondolatra. A társasjátékok játékszabálya maga a játék tartalma, menete, az eljárási algoritmus, amit ilyenként az Szjt. 1. § (6) bekezdése kifejezetten kizár a szerzői jogi védelemből: „Valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek.”

Az Eljáró Tanács álláspontján az a körülmény sem változtat, hogy a felperes becsatolta az Artisjus Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület 2005. április 5-én kelt, 050405004T azonosító szám alatt nyilvántartásba vett műpéldányról szóló tanúsítványt. Ennek tanúsága szerint az „Éld az életedet!” játékmenet leírás szerzője E. É. Azonban maga a tanúsítvány is tájékoztatja a bejelentőt arról a jogi tényről, hogy a tanúsítvány nem keletkeztet szerzői jogot, hiszen a szerzői jogi védelem nem függhet formális jogi aktustól, mint például műbejelentés, bejegyzés, letétbehelyezés, stb., A peres iratokhoz csatolt Artisjus tanúsítvány legfeljebb a műpéldány azonosíthatóságát és készítője személyének bizonyítását segítheti elő.

1.3. A társasjátékok szabályainak, menetének leírása elvileg, adott esetben, amint erre az SzJSzT-42/07/1. számú szakvéleménye is rámutat, önmagában lehet egyéni eredeti módon kifejtett irodalmi alkotás, vagyis szerzői mű. Az erre vonatkozó jogok azonban élesen elválnak az 1.2. pontban leírt tartalomra, játékmenetre vonatkozó jogosultságoktól: ugyanaz a tartalom, cselekmény, gondolat, akár játékszabály is másképpen, más által a szerzői jog szempontjából szabadon, engedély és díjfizetés nélkül leírható, felhasználható. Az egyéni-eredeti módon történt játékszabály leírás viszont csak a szerző engedélyével többszörözhető, adható ki, közvetíthető a nyilvánosságához.

Az „Éld az életedet!” című játékszabály-leírás a tartalomhoz, az elvekhez képest nem mutat sok szabadon kihasznált szellemi mozgástérre, nem mutatja az alkotó szellemi tevékenységéből fakadó eredetiség jegyeit. A leírás nem minősül szerzői alkotásnak.

1.4. Mindazonáltal nem vitás, hogy egy társasjáték megalkotása, szabályának kidolgozása szellemi tevékenység eredménye. Ez az eredmény védelemben részesülhet a Polgári Törvénykönyv (Ptk.) 86. § (3) bekezdése alapján, amennyiben megfelel az ott szabályozott törvényi követelményeknek. A hivatkozott jogszabályhely ugyanis akként rendelkezik, hogy a törvény védi azokat a szellemi alkotásokat is, amelyekről a külön jogszabályok – például a szerzői jogról szóló törvény - nem rendelkeznek, de amelyek társadalmilag széles körben felhasználhatók és még közkinccsé nem váltak. A Ptk. 86. § (3) bekezdésének tárgyi hatálya alá tartozó szellemi alkotásokat addig illeti meg a törvény védelme, amíg azok nem válnak közkinccsé. A peres iratok között adat található arra nézve, hogy bár a perbeli társasjátékra nem volt megfelelő kereslet, nyilvánosságra került.

1.5. A társasjáték egésze – a doboz, a tábla mezői, a kártyák, és a játékpénzek – grafikai megjelenése olyan összbenyomást kelt, amely eléri az egyéni, eredeti jellegű grafikai szerzői mű szintjét. A társasjátéknak ez a része tehát az Szjt. 1. § (2) bekezdés *h*) pontja alá tartozó képzőművészeti alkotás, amely a szerzői jogi védelem tárgya.

Ad 2. és Ad 3.

2.1. Az első kérdésre adott válaszból következően az eljáró tanács véleménye szerint a szerzői jog eredeti alanyának azonosítása és az esetleges szerzőtársak egymás közötti viszonyainak, szerzőségük arányának megállapítása – a szerzői jog szempontjából – csak a társasjáték

grafikai megjelenése tekintetében szükséges. Ezekre nézve a peres iratok nem adnak eligazítást az eljáró tanács részére, de erre kérdés sem irányult.

A grafikus jogait és a peres felekkel fennálló jogviszonyát illetően természetesen jelentősége van annak, hogy vele ki, milyen megbízási és szerzői jogi felhasználási szerződést kötött.

Megjegyezzük, hogy a megrendelő egy alkotó folyamatban közölt elvárásai, tanácsai, utasításai soha teszik a megrendelőt alkotóvá, szerzőtárrsá.

Összefoglalóan:

Ad.1. A periratokhoz csatolt, Éld az életed! című társasjáték egésze, vagy azon belül a megalkotott játékszabály szerzői jogi oltalom alá eső alkotásnak nem tekinthető.

Ad. 2. és 3. Az első kérdésre adott válasz folytán tárgytalan.

Dr. Gyertyánfy Péter
a tanács elnöke

dr. Szilágyi István
a tanács előadó tagja

Benczúr Gyula
a tanács szavazó tagja